

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie

Tadeusz Ratyński,
I z-ca Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Olsztynie

Tradycyjnie na początku każdego, nowego roku Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie ogłasza konkursy dotacyjne. Tak też będzie i w 2016. Rada Nadzorcza WFOŚiGW w Olsztynie zatwierdziła bowiem programy dotacyjne w sześciu dziedzinach: **mikrogranty, edukacja ekologiczna, ochrona przyrody, ochrona powierzchni ziemi (usuwanie azbestu), ochrona powietrza (mała termomodernizacja) i adaptacja do zmian klimatu** — (podnoszenie potencjału technicznego służb ratowniczych). Nabór wniosków do poszczególnych programów będzie odbywał się poprzez konkursy, ogłaszane na stronie internetowej Funduszu, tablicy ogłoszeń, prasie lub w formie pozakonkursowej. Zgłaszane projekty zostaną wybrane z zachowaniem zasad konkurencyjności, kierując się zasadą jawności i przejrzystości procesu wyboru projektów i równego traktowania wnioskodawców. Cel wszystkich programów dotacyjnych jest wspólny — ochrona środowiska naturalnego naszego pięknego regionu. Terminy naboru wniosków zależą od rodzaju konkursu. Tak jak w roku ubiegłym, aplikowanie w danym konkursie będzie odbywało się poprzez złożenie elektronicznego wniosku o dofinansowanie ze środków Funduszu wraz z wymaganymi załącznikami. Wypełniając wniosek o dofinansowanie trzeba postawić na stuprocentową poprawność oraz załączyć wszystkie wymagane dokumenty, ponieważ tylko pozytywna ocena formalna jest przepustką do kolejnego etapu konkursu. Opisuując projekt warto sięgnąć do kryteriów merytorycznych, aby nie pominąć informacji, które są punktowane. Projekty zgłaszane nie mogą być zakończone przed datą podpisania umowy, a czas ich realizacji powinien zawierać się w danym roku kalendarzowym. Zapraszam Państwa do odwiedzenia naszej strony internetowej, gdzie na początku roku zostaną opublikowane szczegółowe informacje dotyczące konkursów dotacyjnych.

Na Wzgórzach Dylewskich powstało lapidarium Unikalne muzeum

Przy ścieżce dydaktycznej na Dylewskiej Górze w powiecie ostródzkim powstało lapidarium. Jest to wspólny projekt Zespołu Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich w Jerzwałdzie oraz Olsztyńskiego Centrum Edukacji Ekologicznej działającym przy Warmińsko-Mazurskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli.

Tadeusz Ratyński — I z-ca Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Olsztynie przecina wstęgę lapidarium na Górze Dylewskiej Fot. Grzegorz Siemieniuk

Otwarcie muzeum skalnego, które odbyło się 26 listopada, poprzedziła specjalna konferencja pt. „Lapidarium Geologiczne na Wzgórzach Dylewskich”. Spotkanie poświęcone było dwóm ważnym wydarzeniom, ściśle związanych z promocją Wzgórz Dylewskich: — prezentacji publikacji pt. „Wzgórze Dylewskie. Geologia, krajobraz, antropologia przestrzeni” autorstwa Dariusza Gałązki, Wiesława Skrobota i Alicji Szarzyńskiej i oczywiście otwarciu muzeum skalnego na Górze Dylewskiej.

Największy granit
W lapidarium zgromadzono

ponad 20 najciekawszych pod względem geologicznym głazów narzutowych występujących w okolicach Wzgórz Dylewskich. Jest ono unikalne w skali kraju i jedyne tego typu na Warmii i Mazurach. Zgromadzono tu głazy będące tzw. eratykami przewodnimi, pochodzącymi z trzech głównych prowincji: Szwecji, dna Niecki Morza Bałtyckiego i Wysp Alandzkich oraz Finlandii.

— Największy spośród nich — granit Błękitna Dziewica, którego wiek oceniany jest na około 1,6 miliarda lat — został wydobyty z pola w okolicach Złotowa, koło Lubawy — tłumaczy Alicja Szarzyńska,

kierownik Olsztyńskiego Centrum Edukacji Ekologicznej i zarazem jedna z inicjatorek powstania lapidarium. — Poszukiwania głazów rozpoczęliśmy w ubiegłym roku. Okazy w większości zostały wydobyte z lokalnych odkrywek kopalni kruszywa w Glaznotach oraz w Marcinkowie. Zgromadzona kolekcja głazów jest naprawdę imponująca — dodaje.

Głazy pod lupą
Na zgromadzonych w lapidarium głazach umieszczono specjalne szklane tabliczki informujące z którego miejsca w Skandynawii one pochodzą. Opisowi towa-

rzyszy także lupa, dzięki której lepiej widać teksturę minerałów.

— Wizyta w lapidarium to doskonała okazja do przeprowadzenia na przykład zielonej lekcji — mówi Alicja Szarzyńska. — Myślę, że z bogactwa muzeum skalnego będą korzystali także dorośli, ponieważ zgromadzone okazy są naprawdę wyjątkowe, a same lapidarium doskonale wpisuje się w ofertę edukacyjną tego wyjątkowego miejsca jakim są Wzgórze Dylewskie.

Lapidarium powstało m.in. dzięki dofinansowaniu z WFOŚiGW w Olsztynie.

Grzegorz Siemieniuk

Sylwia Jaskulska,
członek zarządu województwa

Mijający 2015 rok był dla Warmii i Mazur bardzo interesujący z uwagi na wydarzenia dotyczące ekologii. Przyjęta przez Sejm RP „ustawa krajobrazowa” wprowadziła nowe narzędzia ochrony krajobrazu umożliwiające skuteczniejsze dążenie do zrównoważonego rozwoju oraz w znaczny sposób zmieniające obowiązujące wcześniej procedury. I z tego powodu też zagadnieniom ochrony przyrody poświęciliśmy tegoroczną edycję Ekologicznego Forum Samorządowego.

Ponadto zakończono realizację projektu „Ochrona cennych zasobów przyrodniczych na terenie parków krajobrazowych Pomorza, Kujaw, Warmii i Mazur przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów”. Dzięki temu powstała mała infrastruktura, która uporządkuje ruch turystyczny, umożliwiając pogodzenie wymagań ochrony przyrody z oczekiwaniami turystyki przyrodniczej.

Burzliwe emocje wiążą się nieodłącznie z rozwojem odnawialnych źródeł energii. Ma to szczególnie duże znaczenie w województwie warmińsko-mazurskim, gdzie musimy przede wszystkim kierować się troską o zachowanie unikalnych walorów naszej przyrody, ale jednocześnie dążymy do rozwoju wykorzystania czystej energii. W marcu br. w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego zorganizowano spotkanie dotyczące zapisów nowej ustawy o OZE. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego dotował ponadto liczne działania z zakresu ekologii realizowane przez organizacje pozarządowe.

W nadchodzącym roku czekają nas ważne wyzwania, które nakreślą kierunki działań w sprawach środowiskowych na kilka lat. W chwili obecnej trwają już prace nad opracowaniem nowego Programu Ochrony Środowiska Województwa oraz Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami, a w 2016 r. przygotowany zostanie także Program Ochrony Powietrza dla strefy miasta Olsztyn ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10.

Wszystkiego najlepszego na nadchodzące Święta Bożego Narodzenia, miłych chwil w rodzinnej atmosferze, a na zbliżający się Nowy Rok spełnienia planów życiowych, radości w każdym dniu i wokół samych serdecznych ludzi.

W imieniu Rady Nadzorczej, Zarządu i Pracowników WFOŚiGW w Olsztynie — **Adam Krzyśków, Prezes Zarządu**

SKRÓTEM

**WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
POMAGA INNYM**

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie włączył się w ogólnopolską akcję „Szlachetna paczka”. Przez kilkanaście dni trwała zbiórka najpotrzebniejszych rzeczy, w tym m.in. ubrań i artykułów spożywczych. W akcję aktywnie włączyli się pracownicy Funduszu. Zebrane dary otrzymała jedna z rodzin w Olsztynie. — Cieszę się, że jako Wojewódzki Fundusz w Olsztynie mogliśmy sprawić, że nadchodzące święta będą dla tej ro-

Zebrane dary otrzymała jedna z olsztyńskich rodzin
Fot. Beata Kowalska

dziny wyjątkowe — mówi Beata Kowalska, kierownik Zespołu Promocji i Komunikacji w WFOŚiGW w Olsztynie.

Na przełomie listopada i grudnia w Wojewódzkim Funduszu w Olsztynie trwała także zbiórka dla olsztyńskiego schroniska dla zwierząt. Zebrano dwa duże kosze karmy, zabawek i smakołyków. Całość została przekazane do olsztyńskiej placówki. [sem](#)

**POWSTAŁ PORADNIK DLA
BENEFICJENTÓW ŚRODKÓW
RPO WIM 2014-2020**

Na stronie internetowej

www.klimada.mos.gov.pl udostępniony został „Poradnik przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe” opracowany przez Ministerstwo Środowiska. Poradnik przedstawia zbiór wskazówek i zasad mających pomóc wnioskodawcom w przygotowaniu projektów w zakresie zagadnień dotyczących adaptacji, łagodzenia zmian klimatu oraz odporności na klęski żywiołowe.

Ww. dokument określa metodologię obliczeń uwzględ-

niającą zagadnienia klimatyczne w procesie przygotowania projektów na etapach: oceny oddziaływania na środowisko, analizy ekonomiczno-finansowej przedsięwzięć, analizy ryzyka przedsięwzięć, analizy opcji przedsięwzięć - wariantów, uwzględniających m.in. wpływ na klimat i zmian klimatu na projekt/przedsięwzięcie oraz jego wrażliwość/podatność na klęski żywiołowe. Poradnik nie stanowi źródła prawa, a zawarte w nim informacje nie mają charakteru wiążącego. [oprac. sem](#)

W nowym odcinku „W służbie natury” o wspaniałym darze przyrody - dziczyźnie

Jedzenie najlepsze z natury

Jest kilka stereotypów na temat dziczyzny. Podobno jest niesmaczna, twarda, ciężko strawna, za tłusta i kolor ma zbyt ciemny — znaczy się, że podejrzany. To wszystko na szczęście mity, z którymi można walczyć i nawet trzeba, ponieważ dziczyzna to źródło wielu niezbędnych do życia człowiekowi składników odżywczych, pochodzących wprost z natury.

Oczywiście prawdą jest, że „dzikie” mięso może przenosić choroby odzwierzęce, ale tylko dzika i w dodatku niezbadane uprzednio przez weterynarza. To w zasadzie nie zdarza się myśliwym, a jedynie kłusownikom, od których również z tego powodu strach cokolwiek kupować. Mięso sarny, jelenia, czy daniela nie wymaga po upolowaniu żadnych badań i analiz, ponieważ nie istnieje ryzyko przeniesienia jakichkolwiek chorób. Dziko żyjące zwierzęta jedzą to, co naturalnie znajdują w

lesie, na polach i łąkach — oznacza to, że codziennie mają nieograniczony wybór — jedzą więc to, co same ocenią jako odpowiednie i ten fakt już zapewnia dziczyźnie właściwy certyfikat jakości mięsa. Bez obaw mogą dziczyznę jeść dzieci — w każdej postaci — można z niej na przykład zrobić hamburgery, dodawać do sosu do spaghetti, albo to tostów z serem. Powinny ją jeść osoby starsze, które potrzebują dużej ilości białka, którego zbyt często szukają jedynie w drobiu. W kolej-

nym odcinku „W służbie natury” w TVP Olsztyn Marcin Młynarczyk przygotowuje własnej roboty wędzarnię i upichci dziczyznę, według tej starej, klasycznej i wykorzystywał od pokoleń metody konserwacji. Premierowy odcinek programu 19 grudnia w sobotę o godz. 18.15, 20 grudnia w niedzielę o godz. 18.15 i w Wigilię Bożego Narodzenia 24 grudnia — również o godz. 18.15. Do zobaczenia!

Aniela U. Smoczyńska, autorka programu

Tym razem Marcin Młynarczyk — prowadzący program pokaże jak wędzić dziczyznę
Fot. Alan Pырczak

W Olsztynie odbyło seminarium poświęcone odpadom Rozmawiali o gospodarce odpadami na Warmii i Mazurach

W czwartek 10 grudnia w sali sesyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie odbyło się seminarium pt. „Gospodarka odpadami — obowiązki samorządów”.

Spotkanie rozpoczął marszałek Gustaw Marek Brzezina, który przypomniał uczestnikom, że samorządy województwa wiele jeszcze mają do zrobienia w zakresie gospodarki odpadami. Z kolei Grzegorz Drozdowski, dyrektor Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego

przedstawił zadania marszałka województwa oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi wynikających z ustawy o odpadach oraz ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Podczas spotkania przekazane zostały również informacje wynikające ze złożonych sprawozdań z gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym zaprezentowano dane dotyczące osiągniętych przez gminy i związki międzygminne w 2014 roku poziomów zbierania selektywnego odpadów, przygo-

nowania do ponownego użycia i odzysku wybranych rodzajów odpadów oraz ograniczania poziomów składowania odpadów biodegradowalnych. Uczestnicy seminarium dowiedzieli się również o realizacji projektu budowy Regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych w Spytkowie, której celem jest uporządkowanie systemu gospodarki odpadami w regionie oraz rysu historycznego tworzenia Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na przestrzeni ostatnich 12 lat. Zwief-

cezeniem konferencji była prelekcja związana z mechanizmem finansowania inwestycji z zakresu gospodarki odpadami i realizacji projektów oraz o istotnych konsekwencjach finansowych naruszenia ich trwałości. Przedstawione zostały także główne założenia aktualizowanego Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022 oraz wstępny projekt Planu inwestycyjnego stanowiącego załącznik do tego planu.

Źródło: Urząd Marszałkowski w Olsztynie

W seminarium wzięli udział m.in. samorządowcy z regionu
Fot. Maja Wróbel

SKRÓTEM

O ENCYKLICE OJCA ŚWIĘTEGO FRANCISZKA

W styczniowym wydaniu Głosu Eko będą mogli Państwo przeczytać pierwszy z cyklu artykułów o ekologii, które powstaną na podstawie encykliki Laudato Si autorstwa Ojca Świętego Franciszka. W liczącym ponad 190 stron dokumencie papież zapowiedział o „ekologiczne nawrócenie”. Zwrócił uwagę na

konieczność drastycznej redukcji emisji m.in. dwutlenku węgla poprzez zastępowanie paliw kopalnych i rozwijanie odnawialnych źródeł energii. Tytuł encykliki to słowa z kantyku świętego Franciszka z Asyżu. Papież wskazał, że za jego przykładem „konieczne jest połączenie troski o środowisko ze szczerą miłością do człowieka i z ciągłym zaangażowaniem wobec problemów

społeczeństwa“. Autorem cyklu artykułów w Głosie Eko, a dotyczących encykliki papieskiej, będzie ks. prof. dr hab. Marian Machinek.

sem

ZAPRASZAMY DO UDZIAŁU W ZIMOWYM PTAKOLICZENIU

Elbląskie Centrum Edukacji Ekologicznej w imieniu organizacji Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków

zaprasza miłośników ptaków do udziału w Zimowym Ptakoliceciu. Jest to coroczna akcja wzorowana na brytyjskim „Big Garden Birdwatch“.

Zimowe Ptakolicecie odbywa się, podobnie jak jego brytyjski odpowiednik, zawsze w ostatni weekend stycznia. W przyszłym roku odbędzie się ono w dniach 30-31 stycznia. Nie ma żadnych ograniczeń dla chcących

uczestniczyć w liczeniu – każdy może notować, ilu przedstawicieli jakiego gatunku odwiedza jego karmnik, ogród, skwer przed blokiem, czy okoliczny park. Liczenie przeprowadzić można indywidualnie, w gronie znajomych, czy też podczas wycieczki ornitologicznej z przewodnikiem. W akcji może wziąć każdy. W sobotę lub niedzielę (30-31 grudnia) należy po-

święcić na liczenie przynajmniej godzinę. Zapraszamy wszystkich zainteresowanych do udziału w Zimowym Ptakoliceciu oraz do odwiedzin strony www.otop.org.pl, gdzie znajdują się materiały dla przewodników i wszystkie ważne informacje pokrywające się z wynikami ściśle naukowych opracowań wykonywanych przez profesjonalnych ornitologów. Oprac. sem

W Ostródzie odbyły się targi Energy Expo Arena

Fundusz nagrodził czekiem

W dniach 26-27 listopada w Ostródzie odbyły się targi Energy Expo Arena, które poświęcone były tematyce odnawialnych źródeł energii i energetyce prosumenckiej. Partnerem tego wydarzenia był Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie.

Wojewódzki Fundusz w Olsztynie miał na targach swoje stoisko, gdzie doradcy energetyczni promowali program związany z energetyką obywatelską „Prosument na Warmii i Mazurach”. Podczas otwarcia targów wręczono statuetkę „Żagiel rozwoju”. Wyróżnienie to przyznawane jest tym wystawcom, którzy wyznaczają nowatorskie myślenie w danej branży i które mogą być impulsem do jej rozwoju. Specjalnie powołana kapituła ekspertów postano-

wiła nagrodzić firmę Spirvent, która jest producentem polskiego, jednofazowego inwertera solarnego. Oprócz statuetki firma otrzymała od Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie czek na 2 tys. zł.

– Wspieramy wiele działań związanych z ochroną środowiska – mówił podczas wręczania czeku Tadeusz Ratyński, I z-ca Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Olsztynie. – Cieszymy się, że możemy nagrodzić produkt, który powstał w oparciu o polską, nowatorską myśl techniczną, wykorzystywaną przy monitoringu produkcji energii elektrycznej.

Podczas targów swoje produkty i usługi zaprezentowało 30 wystawców z całej Polski. Nie zabrakło pokazów nowoczesnych kotłów ciepła i zestawów fotowoltaicznych. W targach wzięły także udział

Tadeusz Ratyński- I z-ca Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Olsztynie wręcza czek Krzysztofowi Stefko i Mikołajowi Koniczka z firmy Spirvent Fot. Grzegorz Siemieniuk

firmy doradcze i consultingowe specjalizujące się w przygotowaniu dokumentacji nie-

zbędnej do otrzymania dofinansowania ekologicznych inwestycji. Ciekawostką targów

Na targach nie zabrakło stoiska WFOŚiGW w Olsztynie, gdzie promowano program „Prosument na Warmii i Mazurach” Fot. Grzegorz Siemieniuk

była prezentacja platformy edukacyjnej z odnawialnymi źródłami energii, która po-

stała przy współudziale środków WFOŚiGW w Olsztynie. Grzegorz Siemieniuk

Wręczono ekologiczne wyróżnienia Programu Szkoły dla Ekorozwoju Olsztyńskie placówki z międzynarodowymi certyfikatami

15 grudnia w Szkole Podstawowej nr 15 w Olsztynie miało miejsce wydarzenie szczególne dla 23 olsztyńskich placówek. Tego dnia odbyła się konferencja podsumowująca Program Szkoły dla Ekorozwoju, podczas której 21 przedszkoli i szkół uhonorowano międzynarodowymi certyfikatami Zielonej Flagi i 2 placówki certyfikatami krajowymi Lokalnego Centrum Aktywności Ekologicznej.

Placówki oświatowe z Warmii i Mazur do kilku lat są liderami Programu Szkoły dla Ekorozwoju. Kapituła konkursu za ubiegły rok szkolny przyznała w sumie 273 ekologicznych certyfikatów, z czego aż 119 wyróżnień otrzymały placówki z Warmii i Mazur. Rolę koordynatora krajowego na Polskę pełni Fundacja Partnerstwo dla Środowiska, która jest jako jedyna uprawniona do nadawania certyfikatu Zielonej Flagi. Z kolei

miano Lokalnego Centrum Aktywności Ekologicznej otrzymują placówki, które w szczególny sposób pobudzają i skupiają aktywność społeczną mieszkańców oraz przez przykład i działanie tworzą aktywne środowisko wychowawcze dla młodzieży. Tytuł LCAE jest pierwszym stopniem do certyfikacji szkół międzynarodowym certyfikatem Zielona Flaga. Podsumowanie konkursu odbyło się w październiku w Krakowie. Nie

wszystkie placówki mogły odebrać te wyróżnienia. W związku z tym koordynator wojewódzkiego programu Alicja Szarzyńska postanowiła, że odbędzie się konferencja podsumowująca program wśród placówek z Olsztyna. W spotkaniu wzięł udział Jarosław Słoma – z-ca prezydenta Olsztyna, Barbara Bogacz - dyrektor SP w Olsztynie i Alicja Szarzyńska- kierownik Olsztyńskiego Centrum Edukacji Ekologicznej, a także Jolanta Kończal wizytator Kuratorium Oświaty w Olsztynie. Konferencja była okazją do zaprezentowania efektów pracy trzech placówek: Żłobka Miejskiego nr 1 w Olsztynie, Przedszkola Miejskiego nr 2 w Olsztynie i Szkoły Podsta-

wowej nr 15 w Olsztynie. Organizatorami konferencji byli Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie – Olsztyńskie Centrum Edukacji Ekologicznej, Szkoła Podstawowa nr 15 w Olsztynie. W województwie warmińsko-mazurskim Program Szkoły dla Ekorozwoju wspierany jest od 2009 roku przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. Oprac. sem

PLACÓWKI Z OLSZTYNA, KTÓRE OTRZYMAŁY CERTYFIKAT ZF NA 3 LATA

Przedszkole Miejskie nr 10 „Jarzębinka“ w Olsztynie, Przedszkole Miejskie nr 24

w Olsztynie, Przedszkole Miejskie nr 21 w Olsztynie, Przedszkole Miejskie nr 37 w Olsztynie, Szkoła Podstawowa nr 32 im. Jana Brzechwy w Olsztynie, Przedszkole Miejskie nr 17 w Olsztynie, Przedszkole Miejskie nr 12 w Olsztynie, Przedszkole Miejskie nr 2 w Olsztynie, Przedszkole Miejskie nr 4 im. Pluszowego Misia w Olsztynie, Szkoła Podstawowa nr 15 w Olsztynie, Przedszkole Miejskie nr 31 w Olsztynie, Przedszkole Miejskie nr 19 w Olsztynie.

PLACÓWKI Z OLSZTYNA, KTÓRE OTRZYMAŁY CERTYFIKAT ZF NA 1 ROK

Przedszkole Niepubliczne Leluki w Olsztynie, Społecz-

ny Zespół Przedszkolno – Szkolny 101 w Olsztynie, Przedszkole Niepubliczne „SMERFY“ w Olsztynie, Przedszkole Miejskie nr 40 w Olsztynie, Żłobek Miejski nr 1 w Olsztynie, Przedszkole Miejskie nr 14 w Olsztynie, Gimnazjum nr 13 w Olsztynie, Przedszkole Miejskie nr 15 w Olsztynie, Przedszkole Miejskie nr 38 w Olsztynie.

PLACÓWKI Z OLSZTYNA, KTÓRE OTRZYMAŁY CERTYFIKAT LCAE

Szkoła Podstawowa nr 1 w Olsztynie, Akademickie Przedszkole Mali Odkrywczy w Olsztynie.

sem

SKRÓTEM

WARSZTATY CHEMICZNE W MAŁDYTACH

We wtorek 8 grudnia do Szkoły Podstawowej w Małdytach przyjechali przedstawiciele Centrum Chemii w Małej Skali w Toruniu, aby przeprowadzić warsztaty chemiczne. Wzięli w nich udział wszyscy uczniowie klas starszych małdyckiej szkoły. W pierwszej części, podzieleni

na grupy uczestniczyli w zajęciach, w czasie których sami uczyli się i przeprowadzali doświadczenia. Druga część to pokaz na sali gimnastycznej. Ekspertami znów byli uczniowie. Pod czujnym okiem przedstawicieli Centrum Chemii „bawili” się ogniem.

— Ogień przybierał różne barwy, snuł się po stole —

mówi Dariusz Łuczak, nauczyciel z SP w Małdytach. — Uczniowie wyglądali trochę jak szamani, którym płomienie są posłuszne. I były, bo nic się nie spaliło, stół ocalał, tylko policzki całkiem się zaczerwieniły. Jednak nie stało się to za sprawą płomieni, ale emocji jakie towarzyszyły naszym uczniom. sem

BOŻONARODZENIOWY SPŁYW KAJAKOWY

Drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia to czas, gdy większość z nas spędza w fotelu i zastanawia się, jak grzecznie odmówić nałożenia kolejnej porcji ciasta. A może warto ubrać się ciepło, wsiąść do kajaka i delektować się przyrodą w zimowej odsłonie? Od wielu lat dr Jan Olejnik, wiel-

ki miłośnik turystyki, dba o to, aby zima nie kojarzyła się tylko z ciepłymi kapturami i zabiera miłośników spływów kajakowych na łono natury. Jednym z elementów akcji jest właśnie bożonarodzeniowy spływ kajakowy. Wyprawa rozpoczyna się w Stradunach, a autokar zabiera uczestników z parkingu pod Centrum Edukacji Ekolo-

gicznej w Elku na miejsce startu. Spływ potrwa ok. 5 godzin. Wszelkie informacje dotyczące spływu można uzyskać pod nr tel. 87/610 16 24 lub pisząc na mail: e.siegel@cee.elk.pl. Organizatorzy zapewniają: transport autokarem do miejsca startu, kajaki dwuosobowe, produkty na ognisko, ubezpieczenie uczestników. sem

Największy drapieżnik naszych lasów

Uchronić przed wilkiem

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wilk jest największym dziko występującym drapieżnikiem. Pełni on bardzo ważną rolę w ekosystemach – jest selekjonerem i wpływa na stan populacji zwierzyny łownej.

Podstawą diety wilków w naszym kraju są dzikie ssaki kopytne. Stanowią one 85–98 proc. masy spożytego pokarmu. Gatunkiem dominującym wśród ofiar jest jelen, który stanowi do 50 proc. wszystkich zwierząt kopytnych zabijanych przez wilki. Sarna i dzik są ważnym źródłem pokarmu, ale ich dostępność zależy od lokalnych warunków i pory roku. Wilki zjadają także zające, lisy, borsuki, bobry, krety i drobne gryzonie.

Zabezpieczyć zwierzęta gospodarskie

Zwierzęta gospodarskie stanowią zaledwie 2–3 proc. masy zjedzonego pokarmu. Ocenia się, że 40 proc. wszystkich watah w kraju wykorzystuje to źródło pokarmu, jednak zaledwie 15 proc. spośród nich zabija więcej niż pięć

zwierząt gospodarskich rocznie.

W zabezpieczeniu zwierząt gospodarskich przed atakami wilków bardzo ważna jest rola człowieka. W rejonie występowania wilków bezwzględnie nie należy pozostawiać zwierząt gospodarskich bez bezpośredniej opieki w okresie od zachodu do wschodu słońca. Najskuteczniejszą metodą zapobiegania szkodom powodowanym przez wilki w pogłowie zwierząt gospodarskich jest zganianie zwierząt na noc do przydomowych zagród, obór, stajni, budynków inwentarskich, gdzie możliwe jest dogładanie stada.

W przypadku przetrzymywania zwierząt na pastwiskach w ciągu dnia, czy też w okresie po zachodzie słońca, wskazane jest również zabezpieczenie tych miejsc np. wielopasmowym pastuchem elektrycznym, wielopasmowym drutem kolczastym, siatką. Należy zapobiec przechodzeniu drapieżnika pod najniższą zawieszonym przewodem oraz przeskakowaniu nad ogrodzeniem.

W celu przeciwdziałania przeczolgiwaniu się wilków pod ogrodzeniem należy

umieszczać najniższy przewód na wysokości 10 – 20 cm nad podłożem. W celu ograniczenia przeskakiwania ogrodzenia należy stosować stosunkowo wysokie ogrodzenia elektryczne z ostatnim przewodem umieszczonym na wysokości nawet 2 m. Do wysokości ok. 1,5 m przewody powinny być umieszczone w odległości 15 cm, natomiast odległość pomiędzy przewodami umieszczonymi wyżej może wynieść do 20 cm. Zaleca się, by napięcie na linii ogrodzenia wynosiło min. 4500 V. Konieczne jest przy tym pilnowanie, by rosnąca roślinność nie stykała się z drutem, gdyż urządzenie nie będzie działać prawidłowo.

Pomocne fladry

W celu zapobiegania szkodom powodowanym przez wilki można dodatkowo zastosować tzw. fladry. Są to naszyte na cienki sznur wąskie kawałki materiału, najczęściej w kolorze czerwonym, które związując i poruszając się na wietrze będą tworzyły barierę, której wilk boi się przekroczyć. Istotny jest sposób wykonywania i instalowania tych urządzeń.

Wilki jest największym dziko występującym drapieżnikiem w naszych lasach

Fot. Wojciech Misiukiewicz

Fladry działają szczególnie odstraszająco, kiedy poszczególne chorągiewki rozmieszczone są co 50 cm (odległość pomiędzy środkami pasków materiału), a sznury rozciągnięte są tak, że końcówki chorągiewek znajdują się tuż nad gruntem. Inną metodą jest ogrodzenie pastwiska siatką o wysokości min. 1,8 m i wkopaną w grunt na głębokość min.

0,5 m. Wilki z łatwością mogą wykonać podkop pod niezakotwiczoną w ziemi siatką. Możliwe jest łączenie metody z zastosowaniem fladr i ogrodzeń siatkowych lub pasmowych. Innym sposobem zabezpieczenia zwierząt, zwłaszcza stada owiec, jest zakup wyszkolonego psa stróżującego. Oczywiście montowanie specjalistycznych ogrodzeń nie

jest obowiązkowe ani nie wynika z przepisów prawa dotyczących hodowli zwierząt gospodarskich. Są to jedynie zalecenia wynikające z praktyki specjalistów zajmujących się ekologią zwierząt drapieżnych, doświadczenia w hodowli zwierząt gospodarskich oraz z troski o interes hodowców.

Ewa Kacprzycka – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie

W siedzibie WFOŚiGW w Olsztynie odbyło się spotkanie z przedstawicielami centrów edukacji ekologicznej

Edukacja na obiektach i ścieżkach

We wtorek 8 grudnia w siedzibie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie odbyło się spotkanie z przedstawicielami centrów edukacji ekologicznej z Warmii i Mazur, podczas którego podsumowano działania jakie przeprowadzono w 2015 roku.

Omówiono także zagadnienia dotyczące przyszłorocznych zadań, w które wspólnie włączają się centra z Giżycka,

Olsztyna, Elbląga i Elku. Partnerem centrów oczywiście będzie WFOŚiGW w Olsztynie. W 2016 roku wszystkie działania związane z edukacją ekologiczną będą określały się w trzech priorytetach – bioróżnorodność, odnawialne źródła energii, a także zrównoważony transport i aktywność fizyczna. Nowością w przyszłym roku będzie także rezygnacja z dofinansowania małych projektów realizowane przez szkoły. Nie oznacza to, że pla-

cówki nie uzyskują dotacji na swoje działania. Tym razem będą mogły realizować duże projekty w terenie ze szczególnym uwzględnieniem zadań realizowanych na obiektach i ścieżkach, które powstały przy współudziale środków WFOŚiGW w Olsztynie. W ten sposób Wojewódzki Fundusz w Olsztynie chce promować także instytucje, które na co dzień zajmują się szeroko pojętą edukacją ekologiczną w regionie.

Oprac. sem

Spotkanie odbyło się we wtorek 8 grudnia w siedzibie WFOŚiGW w Olsztynie Fot. Grzegorz Siemieniuk